

Az álmok kalligráfiája

Kimentett szavak

Carmona úr azt mondja, úgy talált rá, hogy a második emelet lépcsőfordulójában hevert, csuromvizes ruhában, fejét a saját ajtaja melletti lépcsőfoknak támasztva. Hajnal felé járt, alig lehetett látni valamit, belebotlottam, és csaknem legurultam a lépcsőn, mesélte a kocsmában. Rossz érzés volt látni, ahogy ott fekszik, még az is megfordult a fejében, hogy talán meghalt. A cipőjét levette, a harisnyája lyukas volt a térdénél, a festék szétmázódott papírfehér arcán. Carmona úr rakodómunkásként dolgozik a kikötőben, és minden nap korahajnalban megy el otthonról. Azt mondja, becsöngött, hogy felébressze Violetát, aki rémülten és anyjára dühösen nyitott ajtót, együtt próbáltak életet verni belé, és betuszkolni a lakásba.

Szóval, vonta le a következtetést Ringo, nem csöngtetett be, csak lerokkadt odakint; biztos részeg volt, és nem találta el a csengőt, vagy szégyellte magát, és nem akarta, hogy Violeta így lássa, vagy az is lehet, hogy becsöngtetett, de a lánya már aludt, és nem hallotta meg. Hogyhogy nem várta meg ébren, ha tudta, hogy nincs kulcsa a lakáshoz? De nem akar ezen tovább töprengeni, inkább másra gondol, vagy szundikál egy kicsit a kottái és a könyve fölött. A kávépörkölőben végzett illegális, éjszakai munkától minden délelőtt ügyszólván félálomba süllyedve mulatja az időt a Rosales kocsmá sztalánál.

Két hét múlva megtudja, hogy Mir asszony éjszakai portyázása csak az első szem Violeta megpróbáltatásainak rózsafüzérében, csak az első a bejelentés nélküli elszökődések és a negyed határain túli, szeszélyes bolyongások sorában, miközben immár visszafordíthatatlannak látszik a hetekkel korábban megkezdődött folyamat, hogy elhanyagolja a külsejét és a lakását, hogy folyton csak egyedül akar lenni, s hogy apránként megválnak a pácienseitől. Február közepe táján, egy napsütéses vasárnap korahajnalban ment el otthonról, és ebédre sem ment haza. Violeta délután, miután sorra benézett a negyed kocsmáiba, sőt még a Salón Cibelesben és a Lealtad utcai ivóban is kereste, Rufinától, a fodrásznőtől megtudta, hogy kora reggel alvajáróként látták andalogni a Carmelo országútján. Már esteledett, mire a lánya rátalált a Kopaszhegy keleti lejtőjén: a sziklába faragott befejezetlen lépcsősor három lépcsőfokán ült. Száraz levendulával teli fonott kosarát szorongatta, merően nézte a Carmelo viskóinak nyomorúságos tetőiről az ég felé szálló, fekete füstgomolyokat, és nem volt hajlandó felállni. Eszénél volt, és nyugalmasan közölte, hogy fekete bodzát szedni ment fel oda.

– Megígérte nekem, hogy nem szöki el többet, Paquí asszony – mondja Violeta, miközben tejeskávét iszik a Rosales bárpultjánál. – Most ágyban van. Aurora nagymama eljön hozzá ma délután vagy holnap. . . Nem hiszem, hogy kimozdulna, de ha maga vagy Agustín úr kijönni látják a házból, kérem, üzenjenek nekem a kórházba – itt Ringóra pillantott, mintegy őt is bevonva a kérésbe.

Violetát a kocsmában látni, s hogy ráadásul barátságosan beszélgesse Paquita asszonnyal, ez merő újdonság. Magas nyakú, fehér pulóvert visel és kinőtt kabátot, haját kontyban fogta össze, cipője és harisnyája fehér, karján összehajtogatott, új nővérköpeny. A kocsmárosné sajnálkozó arckifejezéssel hallgatja, mert előre tudja, mi minden megpróbáltatás vár még erre a lányra: senkije sincs az apján, anyján és anyai nagyanyján kívül – aki már évek óta hallani sem akar a fiáról, Ramónról –, és nagyon magányos lehet.

Ringo azonban nem tudja, mit gondoljon; megint a lány hipnotikus hatása alá került, csak nézi, nézi, és képtelen ugyanazt a Violetát látni benne, aki alig két hete engedte neki, hogy fölemelje a szoknyáját, és megsimogassa a fenekét az esőben fürdő buganvillea alatt. A könyve mögé kuporodva, miközben megint elbarikádozza magát az ingtag és érthetetlen valóság elől, hirtelen felnőtteknek látja a lány profilját, mintha az új munka és az utóbbi napokban átélt feszültség felgyorsította volna a lány nővé válását. Homályos veszteségérzéssel csúsztatja le tekintetét a fehér harisnyába bújtatott lábszárig, érzékeli az összszárt, engedelmes és érett lábikrák kimért nyugalmát, és azon töpreng, miért

ragadt meg emlékezetében minden másnál intenzívebben a lány nedves hajának illata, miért őrzitőbb az az illat, mint a vágy, s miért van az, hogy most, amikor hangját lehalkítva, sietősen beszél a kocsmárosnéval, rosszul leplezve a szokásosnál is élesebb ellenszenvét, vagy miközben valami tanácsot hallgat a fejét félrebillentve, kelletlenül odatartva jobbik fülét, miért van az, hogy egyszerűen többnek látszik tizennyolc évesnél. Őrá szinte ügyet sem vet, ahogy ott ül a fal lábataához tapadva, akár egy árny a sok közül a kocsmá félhomályában, ami olyan otthonos és családias, hogy szinte már lelkiállapot.

– Légy egy kis türelemmel, Violeta, és meglátod, minden rendbe jön – mondja a kocsmárosné. – Mi itt vagyunk neked, ha bármire szükséged van.

Violeta szárazon, mint aki tisztázni akarja, hogy nem jókedvéből van itt, tájékoztatja Paquita asszonyt: három napja ápolónőként dolgozik a Mar kórházban, hála Josefina anya ajánlásának – az apáca anyja barátnője – félévente megújítható munkaszerződése van, és boldog, mert a beteggondozások közti szabad időben gondoskodhat az apjáról, aki még mindig ott van a kórházban. Ráadásul, minden nehézség dacára, folytatja a tanfolyamot, és arra pályázik, hogy egyszer majd műtősnőként dolgozhasson.

Paquita asszony, tudva, milyen jövőnek néz elébe a lány, ismét biztosítja támogatásáról.

– Figyelünk rá, menj csak nyugodtan! Akarod, hogy hozzak neked valamit a kisboltból?

– Ma nem kell. De este elhozom az élelmiszerjegyeinket, és ha megtenné azt a szívesseget. . .

– Hát persze. Minél kevesebbet megy ki anyád az utcára, annál jobb. Akarod, hogy később átnézzek hozzá, hátha szüksége van. . . ?

– Most senkit sem akar látni – szakítja félbe Violeta. Felhajtja a tejeskávét, és az erszényében turkál. – Na jó, mennem kell.

– Szegény Vicky, szörnyű ez, ami vele történik. De én előre megmondtam. Hányszor vitatkoztam vele emiatt a szerelmi bolondéria miatt. . .

– Majd elmúlik. – És megint azon a magabiztos hangon: – De ha megint elszökik, már tudom, hol keressem. Elkésem a munkából. Viszlát.

Violeta attól a naptól fogva minden reggel, amikor jó korán kilép a házból, hogy felszálljon a 39-es villamosra, amely a Mar kórházba viszi, pár perc-re benéz a kocsmába, hogy megossa Paquita asszonnyal a legújabb híreket, vagy megbizsa valamivel, és a fiú mindig ott van, mindig egyedül, egy könyv fölél hajolva, pörköltkávé illatával, gyógyíthatatlan álmoságával és keserűségével, hogy készen álljon, még maga sem tudja, mire. Vannak napok, amikor Violeta köszön neki, és még valami mást is mond, máskor, mintha észre sem venné. Gyorsan felhajtja a tejeskávét, halkán válaszolgat a kocsmárosné kérdéseire, aztán elmegy. Ha Agustín úr is jelen van, tartózkodóan viselkedik. Hüvösége és önuralma mind nyilvánvalóbb, ahogy múlnak a napok, anyja pedig belegyorsit az önpusztító lendületbe, s egyre lejjebb csúszik a még fel nem fogott és be nem végződött kiábrándulás lejtőjén.

Az első szökés óta, azóta az éjszaka óta, amikor a masszórno részegen a lépcsőre feküdt, Violeta a jelek szerint világosan látja: egy apró utalásokból álló rendszer forgatta fel anyja életét, és lett úrrá az akaratán, ő azonban ismeri ennek az akaratnak a koordinátáit, s egy titkos asszociációs szövevény segítségével kitalálja kalandozásainak útvonalait az egykori kedvenc helyeken, ahol keresnie kell őt: a Güell park oldalsó bejáratánál és a szemközti üres térségen, a Kopaszhegy déli lejtőjén, a Cottolengo menhely környékén és a Carmelo kanyargós országútján, annak is utolsó, legmagasabbban levő szakaszán, amely a Pasteur utcától a Gran Vistáig tart, és magában foglalja a kedvenc Delicias bárt, ahol akár órákon át is eltréfálkozhat az öreg andalúzokkal, demizsonos konyakot töltögetve magának, míg arra vár, hátha megismer valakit, aki talán tud valakiről, aki ismerhette. . . A paranoia és

MARSÉ, Juan
Gyilkfarkak
Magvető, 2005

Szerelmi dalok a
Lolita klubban
Magvető, 2006

Utolsó délutánok
Teresával
Magvető, 2008

„Az álmok
kalligráfiája” (részlet)
Magyar Lettre
Internationale, 86

a képzelés olykor ráveszi, hogy idegeneket környékezzen meg és barátságos faggatózásba kezdjen sportklubokban és parókiai közösségekben, remélve, hogy valami hírt hall Abel Alonso, volt futballista és volt villamosvezető hollétéről, aki marginális ifjúsági csoportok nagylelkű mentora és lelkes edzője volt, kicsit sánta, de jó megjelenésű, és a jelek szerint valamikor errefelől lakott vagy talán még ma is itt lakik. Kissé hóbortos öltözködése, egyre fantáziádúsabb sminkje és alkoholgőzös szóöszönbe fulladó, nyájas előzékenysége némelyeket szájalomra ingerel, másokat arra, hogy csúfot üzzenek belőle, de őt ez nemigen látszik érdekelní. Mindig magával viszi gyógyfűkötegekkel teli fonott kosarát. Ha Violeta megjelenik, a karjába kapaszkodik, és zokszó nélkül hagyja, hogy a lány hazavigye.

Február 23-án, szombat reggel Mir asszonyt a sógornője, egy rosszarcú kis öregasszony ápolta, aki fél liter konyakért tért be a kocsmába. Semmi magyarázatot nem akart adni Paquita asszonynak a menyé állapotáról, sem arról, hogy kinek lesz a konyak. Még dél előtt elment, és üzenetet hagyott a kocsmában, hogy hazatér Badalonai otthonába, röviddel ezután pedig Mir asszony bukkant fel háza erkélyén: békésen nyesegette a muskátlikat köpenyben és papucsban, kifetetlen arccal, vastag sálba burkolózva. Még aznap koradélután azonban, ismét felcíomázva és pirospozsgásan, fehérkeretes napszemüvegében, csőrömpölő karkötőivel, pálmalevelekből font füves kosarával látják kilépni a házból, s fáradságosan nekiindulni fölfelé az utcán, míg csak szembe nem találkozik Grau asszonnyal, aki később elmondta: annyira megsajnálta, hogy megpróbálta rávenni, forduljon vissza, de mindhiába. Mir asszony rá sem nézett, csak ment tovább felfelé, aztán eltűnt a Travesera de Dalt kereszteződésében.

Alkonyatkor Violeta benéz a kocsmába, hogy megkérdezze, látták-e az anyját. A küszöbön áll, nyitva hagyja az üvegajtót, és közönyös tekintete Paquita asszonyt keresi, aki nincs a helyiségben. Agustín úr egy hordó fölé hajolva borosüvegeket töltöget egy tölcsérral, és a hátsó asztalnál négy locsogó öregember kártyázik. Nem, egész nap nem látták erre az anyját, mondja a kocsmáros. Ringo nyomban elkapja a lányt faggató pillantását, és szomorúan int nemet a fejével. Szokott asztalánál ül, vállán a zakója, halántékát a falnak támasztja, szeme majd leragad az álomosságtól; lehunnya, eltelik egy kis idő, de tudja, hogy a lány még mindig ott áll, tartja az ajtót és őt nézi. Aztán meghallja kissé fojtott hangját.

– Alszol, te gyerek?

– Én? – Kihúzza magát. – Dehogya is. Épp rád gondoltam.

– Igen, el is hiszem.

Nem határozza el magát, hogy belépjén, ide-oda mozgatja az ajtót.

– Anyám megint elszökött.

– Akarod, hogy segítsek megkeresni?

Violeta az ajkába harap és elgondolkodik.

– Még nincs hat óra, és már este van. Mostanában korán sötétedik.

Ringo kis késlekedéssel felel:

– Hát igen. És nem félsz egyedül menni...? Hol keresnéd egyedül?

– Nem tudom, errefelől.

– Szóval, akarod, hogy veled menjek, igen vagy nem?

A tekintetük most összeakad.

– Nem, köszönöm.

– Jól van. Jobb így. Anyám megint éjszakás, vele kell mennem, aztán több megbízatást is végre kell hajtanom... Úgyhogy őszintén szólva, nem is tudnék. – Lassan feltápáskodik, haja a szemébe hull, felveszi a zakóját és a sálját. – Biztosan elment a nagymamához. Visszajön, ne izgulj. Mindig visszajön.

Alig mondta ki, máris hallja, hogy becsapódik az ajtó. Rácsapódik a házugságra. Mindenesetre már volt egy terve, amelyben nem volt helye Violetának. Mielőtt kimenne az utcára, még vár néhány percig, nehogy találkozzon a lánnyal, s nem sokkal ezután bemegy a Providencia utcai papírboltba, ahol a lány azelőtt dolgozott. Az új eladó szolgálja ki, Merche, egy pufók, szemüveges, barna lány, aki a Sors utcában lakik és tavaly Violeta elválaszthatatlan barátja volt. Nagyon furcsa lett, mondja, már nem a barátja. Nem, nincs rózsaszín borítékja. Nem tetszene neki a lila, a halványzöld vagy a világoskék, selyempapírral bélelt? Nem, köszönöm. Elmegy egy másik papírboltba, ugyanez az eredmény, végül a Rovira téri bódében megtalálja, amit keres.

Éjszaka egyedül ül otthon az ebédasztalnál, ugyanazon a helyen és ugyanazon a széken, ahol apja ült, amikor utoljára látta, a papír meztelen rózsaszínűségében tárulkozik fel előtte, és egyetlen ötletét sem tartja meggyőzőnek. Egy óra múlva feláll, nyakába kötözi a sálját, és Huguet úr kávépörkölőjébe fut a teliholdas, csillagos éjszakában. Miközben a fogantyút

forgatja, újra felrémlik előtte az esővíz szédületes sebességgel kavargó, zavaros örvénye a csatornanyílás felett, amely elnyelte a rábizott levelet, s amikor későn és tétován beledugja a kezét, összeégeti az ujjait. Egy vödör vízben gyógyítgatja fájós kezét, és Huguet úr leszidja: ha ki akar venni egy fahasábot, mert túl nagy a láng, használjon piszkavasat, vagy húzzon kesztyűt.

Hajnaltól ér haza, leteszi a kredencre a kávé zacskót, a sálját le sem véve újból az asztalhoz ül, és még mindig sajgó ujjbegyeivel szorítja a tólat. Minden kitarul előtte, amit a tűz előtt guggolva kigondolt, miközben egyik kezével forgatta a kávéval és cukorral teli dobót, a másikat meg a hideg vízbe lógatta. A borítékra lassan felírja a nevet, a kezdő „V”-t jobb oldalt vidám kis kunkorral díszíti, úgy ahogy futólag látta a futballista levelén azon a baljós, hányingeres éjszakán, amikor a csatornanyílás elnyelte a Ramblán a rózsaszínű borítékot.

Alaposan meggondolta, és három napig a közelébe sem ment a Rosales kocsmának, hogy ne találkozzék Violetával. Amikor pedig visszatért a szokott kocsmái üldögéléshez, olyat tett, amit addig még soha, kért egy pakli kártyát Agustín úrtól, és pasziánszozni kezdett, míg arra várt, hogy Paquita asszony visszajöjjen a Camelias utcai kisboltból, és felváltsa fivérét a bárpulznál. Arra gondolt, talán jobb volna, ha tervét koradélután hajtaná végre, amikor a kocsmárosné több időt tölt a konyhában, mint a felszolgálással, de nem akart tovább várni. Frías úr, a szomszéd épp kinyitotta a borbélyüzletet, és betért a kocsmába, hogy állva felhajtsa reggeli kapucínérét, Agustín úr pedig, aki az újságot lapozgatja a pulznál, kellenül elégti ki kliense kíváncsiságát: Igen, a masszörnőt tegnap késő délután bevitték a San Pablo kórházba. Guindói kölykök találtak rá, amint valami bokrok mögött kuporgott, nem messze a Carmelo országútjától, és értesítették a közeli Cottolengo menhely személyzetét. Valaki ellopta tőle a táskáját, a fülbevalóit, a karkötőit meg a füves kosarát. Vagy elvesztette, ki tudja. Ott feküdt egész éjszaka részegen, míg meg nem találták azok a fiúk? Agustín úr nemigen tud ennél többet, és még mindig alig hiszi el a történeteket, nem tudja maga elé képzelni, hogy ott fekszik a szabadban egész éjjel, ebben a hidegben... Ringo igenis maga előtt látja, nem nehéz elképzelnie: az oldalán fekszik bizonyos óvatossággal elhelyezkedve, s mintegy megadva magát, két rózsaszín térde összezárva, két pufók keze az orcája alatt, hosszú, ragacsos szempillájú szemhéja ráborul a rémál-mára. A San Pablo ambulanciájáról, mondja Agustín úr, egy ismerős apáca üzent a lányának meg az anyósának. Sérülés a fején és véraláfutások a lábszáran, szerencsére semmi komoly, alighanem még délelőtt hazahozzák, és már itt van a nagymama Badalonából, hogy gondját viselje. Amikor magához tért, a szeme se rebtent, és mit gondolsz, mit kért a jó firma, he? Úgy van, egy pohárka konyakot! Senkivel sem akart beszélni. És amikor elmesélte, mi történt, összevissza zagyvált, de amit mondott, annak a saját lánya szerint, volt értelme: aznap délután meglátogatta a férjét a bolondok házában, vitt neki gyöngedohányt meg új pizsamát, megmanikűrözte, aztán elment Badalonába, hogy meglátogassa az anyósát a piacon a virágos standon, ahol árul, és végül a Cottolengo menhely felé indult, mert megígérte, hogy ruhákat visz a gyerekeknek. Amikor kijött onnan, már este volt, és onnantól nem emlékszik semmi másra. És tudod, mit mondott, mielőtt sírva fakadt volna?, végzi be Agustín úr kajánul: hogy nem érdekli, hogy ellopták a táskáját meg a karkötőjét, csak egyet sajnál, hogy elveszített egy csirkecsontból vagy disznócsontból, vagy mi a fenéből faragott gyűrűt.

– Nézzenek oda – ingatta a fejét eltöprengve a borbély.

– Igen. Micsoda nő, igaz?

Ringo a mellére teszi a kezét, hogy meghallja a papír halk zizegését az ing és a pulóver alatt. A borbély elköszön, Agustín úr pedig a pultra könyökölve olvassa tovább a *Sportvilágot*. Az imént egy hangosat böfentett, és azzal mentegette magát, hogy már egy hete szörnyű fogfájása van. Valami tréfásat mond vidám kis pocakjáról, kitölt magának egy kupica mentalkört, ízlelgeti, és apró egérszemével a fiúra mosolyog kidudorodó, vérekes járomcsontja mögül.

Amikor látja, hogy a húga megérkezett a bevásárlásból, a pultra teszi a nyitott újságot, és a konyhába viszi a kosarat. Az asszony, fájós lábára panaszkodva, elmegy Ringo mellett anélkül, hogy ránézne, s miközben kibújik a kabátjából, közli, hogy felmege a szobájába cipőt váltani.

(regényrészlet)

DOBOS ÉVA FORDÍTÁSA